

(א) נעיריין דר"ה: (ב) ג' נעיל
כ"ה, (ג) נקמן כ"ה, (ד)
ד' נעיריין דר"ה: (ה) א"ה
רש"ל

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והא איכא
וכי גבי ניפול הנמלא
אלמא כל היכא: (ב) ד"ה
סימן ובי' פון שניכר
בחוץ וכן דבר:

מוסף רש"י

דאין מעבירין על
האוכלין. המולא אוכלין
בדרך אינו רשאי לעבור
עליהן ולהניחן שם (ועודכן
:טו)

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

דמדרסא. וסימן העשוי לידרס הוא: **דמינשהפא.** מתגלגל ברגלי
אדם ובהמה ואינה נמנעת במקום שנפלה תחילה: **דיקורי.**
כבידות: **הא של צעל הניס חייב להכריז.** ואע"ג דזהדיא תני
לה צמתניתינא) איירי דנקט לאותציה מרישא כריכות צרשות הרצים
דאומיז מינה לרצא נקט נמי לאותציה

לרצה מדוקיא דרישא: **אין מעבירין
על האוכלין.** המולא אוכלין בדרך
אין רשאי לעבור עליהם ולהניחם
שם הלכך לא נדרסו שמי שמלאן
רשון הגזיהן: **אין מעבירין על
האוכלין.** לאו לשון דריסה הוא אלא
כמו אין מעבירין על המנחות (יומא
דף ג:) **חיישי לכשפים.** סבורים
שמחמת כשפים הונחו לשם כדי
להכשיל הדורסים עליהן ונהי נמי דאין
מגזיהין אותם מיהו לא דרסי עליהן
משום כשפים: **נימא כהנאי.** פלוגמא
דרצה ורצא: **הנא מאילוי.** הראוי
לצא מאילוי כגון חרס פעמים שנפל
צעגול: **הוי סימן.** דלמרינן לשם
סימן נתנו שם ולא נפל מאילוי ודבר
שיש בו סימן הוא ואפילו הכי פליגי
רבנן ואמרי הכי אלו שלו משום
דקסברי מעבירין על האוכלין והוה
ליה סימן העשוי לידרס: **ור"י סבר**
הוי סימן. ואע"פ שזה עשוי לידרס
נמי הוי סימן: **ומעבירין על האוכלין.**
ואפילו הכי ככרות של צעל הצית
חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוי
סימן. ועיגול היינו טעמא דסימן
הנא מאילוי לאו סימן הוא ור"י
סבר הוי סימן: **ורצה אמר לך נו'.**
והנא היינו טעמא דר"י משום דאין
מעבירין על האוכלין ות"ק הכי נמי
אית ליה אין מעבירין ומשום הכי
ככרות של צעל הצית חייב להכריז.
וטעמייהו צעגול משום דסימן הנא
מאילוי הוא ור"י סבר הוי סימן:
איכא דאמרי סברו נו'. וכי אתמר
לימא כהנאי אלאין מעבירין על
האוכלין אתמר: **הלכא כריכות צרה"ר**
נו'. כדמוקי לה צשאין צו סימן:
צרשות היחיד אי דרך נפילה הכי אלו
שלו. דליכא לנימנר מקום הוי סימן
דהא לא ידע היכא נפיל מיניה: **אי**
דרך הינוח נוטל ומכריז. מקום ולא
ייחס שם שמה ימלאש עכו"ם ויטלם
ושמא שחום הצעלים: **אצל בדבר**
שיש בו סימן נו'. רצא לטעמייהו
דלמר סימן העשוי לידרס הוי סימן:
צמנינא

אין מעבירין על האוכלין. פי' אינו רשאי לעבור מעליהן כדפירש
רש"י אלא כריך להגזיהן אצל אין לפרש דאין מעבירין היינו
אין דורסין עליהם כדלמר צפרק הדר (עירובין דף סד:) **דא"ל ר"ג לרבי**
אלעאי טול גלוסקא משום דאין מעבירין הרי משמע שריך להגזיהם
ועוד דקאמר התם אצל צדורות
אחרונים שפרוצות צכשפים מעבירין
ואי אין מעבירין היינו אין דורסין
א"כ האי דקאמר נמי שפרוצות
צכשפים היינו דורסים והנא משמע
ד' דצאתרא דחיישי לכשפים אין
דורסין אלא ודאי כריך לומר
כדפרישית: ויהא איכא נברים
דלא איכפת להו. פירוש שדירסו
הנכרים קודם שיצא שם שום ישראל
ויגזיהו וא"ת ולפרוך והלא נכרים
שקלי ליה וי"ל דדריסה שמי אי לאו
משום כשפים לפי שדורסין דרך הילוכן
אצל נטילה לא שכיח שיראש צעגל
הכזר רואה סבורים שלדעת הניחו
שם אצל קשה דהיי פריך שניחוש
שדירסוהו נכרים קודם שיצא שם
שום ישראל ויפטר מהכרה אדרצה
ניחוש לרוב ישראל שראין הכזר
ויגזיהוהו וניחוש לתומנא לחיצו
הכרוה דהא צליצורי מעות מכריז
אע"פ שאס יראו אותם הנכרים
קודם ודאי שקלי להו ועוד דבעי
למימר דאפילו צרוב נכרים פליגי
רבנן ומחייבי להכריז ואע"ג דאיכא
למיחש דלמא שקלי להו ומסתמא
נתייאש ועוד דהוה ליה למימר
דמנכרים נפול ומיזל צמר רוצא
אפילו לשמואל דלמר צמנון אין
הולכין אחר הרוב היכא דליכא
חוקה מודה דמונח צפרק לא יחפור
(צ"ג דף כג: ושם ד"ה חוק) גבי ניפול
הנמלא (א) אצל כל היכא דלפטר
לתקן להשיצ ממון לצעלים ע"י הכרה:
מתקינן וא"כ מאי פריך הכא:
ויהא איכא בהמה ובלבדים. וא"ת
לרצא נמי יקשה והא איכא
צהמה וכלצים דאכלי להו כדלמר
לעיל דאיכא שקלים ורמשים דאכלי
וי"ל דהכא מייירי צככרות גדולות
שאי אפשר שיאכלום:

סימן הבא מאילוי הוי סימן.
פרש"י דלשם סימן נתנו שם
ולא נפל מאילוי וקשה דאין דרך לתת
מעות צככר לסימן אלא וי"ל דלוימור
ידע שנפלו לו שם ומ"ד לא הוי סימן
כיון דרגילות לצא מאילוי מסתמא
לא ידע כיון שאין ניכר צחון אצל
סימני צהמה שהן מאיליהן הוי סימן
כיון שניכר (ט) וכן דבר שאין ניכר
צחון חס אין רגילות לצא מאילוי
הוי סימן:

ממרחות

דאין מעבירין
על האוכלין והכא בסימן הבא מאילוי
לא הוי סימן ור"י
סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא
ליה מינה ואמר רב זביד משמיה דרבא
הילכתא כריכות דרבא
היחיד אי דרך נפילה הכי אלו
שלו ודבר שאין ניכר
צחון חס אין רגילות
לצא מאילוי
הוי סימן:
ומהרזות

כה א מיי' פ"ד מהל'
גזלה ואכילה הל' ג'
סג עשין עד טו"ש ח"מ
פי' רפס סעף ה':
בו ב מיי' שם פט"ו הל'
ח סמנ שם טו"ש שם
סעף ט':

רבינו חננאל

ת"ש ככרות של נתחם
שלו של בעל הבית
נוטל ומכריז והנה ככרות
של בעל הבית אע"פ
שידועין הן ריפתא דכל
חד וחד כיון שאם ידרסו
מתפתחין ואין ניכרין למי
הן למה מכריזין תיובתא
לרבה דאמר לא הוי
סימן. ופריך רבה שאני
ככרות דלא מירסי כלל
דאין מעבירין על האוכלין
ומתני' באתרא דלית ביה
לא בהמה ולא אפי'
כלבים. פי' סימן הבא
מאילוי כגון מעות שנפלו
בעיטה נאפו בתוך הכזר
וכיוצא בהן. אמר רב
זביד כללא דאבידתא כיון
דאמר ווי ליה לחסרון
כיס מיאש מינה. אמר
רב זביד משמיה דרבא
הילכתא כריכות ברשות
הרבים הוי אלו שלו
ברשות היחיד אי דרך
נפילה מצאן הוי אלו שלו
אי דרך הנחה נוטל ומכריז
וזה וזה בדבר שאין בו
סימן (ואבל ביש בו סימן)
לא שנת רשות הרבים
ולא שנת רשות היחיד לא
שנת דרך הינוח ולא שנת
דרך נפילה נוטל ומכריז.

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מחרוזות של דגים הרי אלו שאלו. וה"ה מחרוזות של זכר כדלמחר בתוספתא (פ"ב) וא"ת והא אמר צ"ג גיד הנשה (חולין דף נה: ושם ד"ה צמרוס) אל תהא שוטה זכר צמרוס הוי סימן וי"ל גבי זכר שנתעלס מן העין הקילו טפי ו"ל דאין הלכה כרז מדפריך (סס) ורז היכי אכל זכר א ממשע דאין שפיר אכלינן:

מדמשקל הוי סימן מדה ומנין נמי הוי סימן. משמע דמדה גדיפא וא"ת והא אמרי' (לקמן דף כח.) ינתן לאומר משקלותיו ולא לאומר מדת ארכו ורחבו משמע דמשקל הוי סימן טפי וי"ל דה"מ צבגד דאין דרך לשקול התם ולאי משקל עדיף:

חביות של יין ושל גרוגרות הרי אלו שאלו. (לקמן דף נד:) מלא פירות צבלי חייב להכריז משום סימן של הכלי הכא רגילות הוא לכל החציות שוין וא"ת מדת היין להוי סימן וי"ל שהחצית מלאה וכל החציות שוין אכל אס אין החצית מלאה יהא סימן לומר כמה יין יש בו:

אתלתא קרנתא. וא"ת דרז אמר צ"ג אין מעמידין (ע"ז דף נט: ושם) צב"ת אסור צחות אחד ושמואל נמי לא פליג עליה אלא צבצב אכל זכר יין ותכלת מודה ומפרש ר"ת דהתם מיירי בישראל כחשוד וכן משמע דמיירי התם לעיל צבצר ועס הארץ וישראל חשוד לא מרמז כמו נכריים:

ברשותם. שכל צעל הבית עושה רשותו משונה משל זכריו והוי סימן צב"תא צלל רשומיה: **אב"י אמר.** אפילו רשוס לא הוי סימן אחר שנתתו האוצרות שבעל הבית אחד מוכר להרבה חנוונים וכולם רשומים צענין אחד ופרש"י אינו נראה:

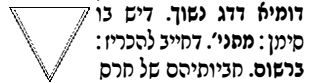
במסכת. וא"ת והאלמר (קדושין דף ג.) ושנתם שיהו דברי תורה מחודדין צפין שאס ישאלך אדם אל תגמגם ותאלמר לו אלא אמור לו מיד וי"ל דהיינו דוקא צללם הכא לשאלו דין או הוראה או להתלמד אכל הכא שצא לנסותו אס יודע מותר לשנות ולומר לא למדתי זה:

בפוריא. אין רגילות שישאלוהו כפירוש רש"י אס שימש מטוה אלא אס צעל קרי היה ולא צא צב"ת המדרש ושאלוהו למת לא צא ישנה ויאמר שחולה היה או שאר אונס אירע לו אי נמי שאלוהו שצב על מטה זו לא יאלמר לו כן פן יראה צה קרי ויתגנה:

באושפיוא. אס שאלוהו אס קצלוהו צבצר פנים יפות יאלמר לא כדפירש רש"י דלמרינן צערכין (דף נח.) מצדך צערו צקול גדול ו"ל צבצר השכס צעבד קללה תחשב לו וא"ת והא אמרינן צברכות (דף נח.) אורח טוב אומר כל מה שטרע צעל הבית לא טרע אלא צבצלי וי"ל דהתם מיירי צין צני אדם מהוגנים והכא צין צני אדם שאינם מהוגנים והא ללא חשיב כחא מותר לשנות מפני דרכי שלום כדלמרינן פרק הצא על יבמתו

זכר נהגו הלידין לחרו כמנין הזה צמרו אחר: וגטרו של אכר. צב"ת חתיכות של אכר: סימון משקלותיו. שאלמר משקלו ויכוין האמת: צמקאל דשוין. שנהגו הטבחים לעשות החתיכות צמקאל הוה: חסיכה גופה סימן. יאלמר מאכר פלוני היה: או דדפקא. זואר שמעתי ומשום רבי יחזק צ"ג מנחם שמעתי דדפקא פלנ"ק מקוס שדופק כשהוא יגע: חסיכות דג חייב להכריז. קא ס"ד כשאין צהן סימן והחתיכה גופה סימן או מאכל הראש או מן הזב: ודג נשוד. זהו סימן שלו: הכא צמאי עסקינן. דקתני חתיכות דג חייב להכריז: צבאיכא סימנא צמקאל. שלא נחמכה כדרך החומכין: כי הא דצב. כשהיה שולח זכר לאשתו צדי נכרי: מחקך לה אפלט קרנפא. עושה החתיכה צב ג' קרנות כוה: דומיא דדג נשוד. דיש צו סימן: מחסי. דחייב להכריז: צבשוס. חציותיס של חרס

ומחרוזות של דגים: אמאי להוי א"קשר סימן בקטרא דציידא דכולי עלמא הכי מקטרי ולהוי מנין סימן במנינא דשוין בעו מנינה מרב ששית א' [מנין] הוי סימן או לא הוי סימן אמר להו רב ששית תניתוה מצא וא כל כסף וכלי נחושת גסטרון של אבר וכל כלי מתכות הרי זה לא יחזיר עד שיתן אות או עד שיכוין משקלותיו ומדמשקל הוי סימן צ"מדה דומנין נמי הוי סימן: וחתיכות של בשר וכו': אמאי להוי משקלא סימן במשקלא דשוין ותהוי חתיכה גופה סימן או דדפקא או דאטמא מי לא תניא ה"מצא חתיכות דגים ודג נשוד חייב להכריז יביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו יחכא במאי עסקינן בדאיכא סימנא בפסקא כי הא דדרבה בר רב הונא מחתיך ליה אתלתא קרנתא דיקא נמי דקתני דומיא דדג נשוד שמע מינה אמר מר חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא תנן כ"ד יין וכדי שמן חייב להכריז א"ר זירא אמר רב מתניתין ברשום מכלל דברייתא בפתוח אי בפתוח אבידה מדעת היא אמר רב הושעיא במציף אב"י אמר אפילו תימא אידי ואידי ברשום יולא קשיא כאן קודם שנפתחו האוצרות כאן לאחר שנפתחו האוצרות כי הא דרב יעקב בר אבא אשכח חביתא דחמרא לאחר שנפתחו האוצרות אתא לקמיה דאב"י א"ל זיל שקול לנפשך בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן מקום הוי סימן או לא הוי סימן אמר ליה תניתוה מצא חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו ואי ס"ד דמקום הוי סימן לכרוז מקום אמר רב זביד הכא במאי עסקינן ברקתא דנהרא אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן רקתא דנהרא לא הוי סימן דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדיך אתרמי נמי לחברך איכא דאמרי אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן מקום לא הוי סימן דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדיך האי מקום אתרמי נמי לחברך האי מקום ההוא גברא דאשכח כופרא בי מעצרתא אתא לקמיה דרב א"ל זיל שקול לנפשך חזייה דהוה קא מחסם א"ל זיל פלוג ליה לחייה ברי מיניה לימא קא סבר רב מקום לא הוי סימן א"ר אבא משום יאוש בעלים נגעו בה דחזא דקדחי ביה חלפי: ר"ש בן אלעזר אומר וכו': מאי אנפוריא א"ר יהודה אמר שמואל כלים חדשים שלא שבעתן העין היכי דמי אי אית בהו סימן כי לא שבעתן העין

מאי הוי אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין הוי לעולם דלית בהו סימן נפקא מינה בלאהדורי לצורבא מרבנן במביעות עינא שבעתן העין קים ליה בגויהו ומהדרינן ליה כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגויהו ולא מהדרינן ליה דאמר רב יהודה אמר שמואל יבנהי תלת מילי עבידי רבנן דמשגנו במלייהו במסכת ובפוריא ובאושפיוא

מאי הוי אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין הוי לעולם דלית בהו סימן נפקא מינה בלאהדורי לצורבא מרבנן במביעות עינא שבעתן העין קים ליה בגויהו ומהדרינן ליה כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגויהו ולא מהדרינן ליה דאמר רב יהודה אמר שמואל יבנהי תלת מילי עבידי רבנן דמשגנו במלייהו במסכת ובפוריא ובאושפיוא

מאי הוי אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין הוי לעולם דלית בהו סימן נפקא מינה בלאהדורי לצורבא מרבנן במביעות עינא שבעתן העין קים ליה בגויהו ומהדרינן ליה כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגויהו ולא מהדרינן ליה דאמר רב יהודה אמר שמואל יבנהי תלת מילי עבידי רבנן דמשגנו במלייהו במסכת ובפוריא ובאושפיוא

א [לעיל כ: לקמן כה:]; ב רש"ל א [ע"י מוס' יבמות קטו: ד"ה אחרמיו]; ד [צ"ל כח] חולין נה: ה [לקמן כה:]; ו [ע"י מוס' קדושין ל: ד"ה אלן]; ז [ע"י מהר"ם ופרי"ח סי' קג סי"ג ג צ"ד]; ח [וע"י מוס' ע"ז דף לא: ד"ה אמר רב]; ט [ה"ר מהר"ם וע"י שם, פ"י שמשפס צבקר לצב"ר או צבצר קללה תחשב לו לצב"ר רש"ל]

הגהות הגר"א
[א] נמי מלא כסף ומתקן גסטרו של אכר וכל מיני מתכות. ל"ל [וע"י ראש וע"י רש"י לקמן כ"ד צ' צמתי ד"ה מלא כ"י:]

לעזי רש"י
פלנ"ק [פלנ"ק א]. כסלים (השרירים הפנימיים של היד סמוך ללביה). אורטי"א [אורטי"א ש"ן]. סרפידים.

מוסף רש"י
ליהוי קשר סימן. שש שקדים שאין דומין זה לזה ואלמר כן וכן הוא עשוי [וע"י כ:]. מחתך לה אתלת קרנתא. כשהיה משלה אכר לצימו היה רגיל לנשות כל חתיכה צבצב על קרית, וכדי הו ממנין אשוי צימו שיה היה סימן שלו [ביצה כח]. א: מוס' סימן שלא יגנוג ממנה אשוי צימו [חולין כח:]. במביעות עינא. על פי שאינו נמן בה סימן [שבת ק"ד].

רבינו הגנאל (המשך)
הוא (מוטב הוא) [מנות] נהה בזה המקום וכתב תמיאשו הבעלים: ובתני ר' יהודה אומר כל דבר שיש בו שני חייב להכריז כיצד יעגול ובתוכו חרש וכו' פי' יעגול של דבילה מאי כלי אנפוריא כלים חרשים שלא שבעתן העין כלומר לא עין בהן הרבה ולא שבעה עינו בראייתם לפיכך אינו מכירן ושמועה זו בכלים שאין בהם סימן אם שבעתן עינו ומכירן ידיעה ברורה מהדרינן להו לצורבא מרבנן בטביעות עינא דהני מילי בצורבא מרבנן דלא משני ברבוריה אבל בהני תלת מילי במסכתא שקראה ואמר איני יודע אותה כי לא קריתיה כגון זה לא מחוקקין ליה בשקרי דעבד כרבנן דאמרי לעולם למד לשונך לומר איני יודע וכן בפוריא אם יאמר לך לא שימשתי וכו' לא ישנה אשתי אצלי

א [לעיל כ: לקמן כה:]; ב רש"ל א [ע"י מוס' יבמות קטו: ד"ה אחרמיו]; ד [צ"ל כח] חולין נה: ה [לקמן כה:]; ו [ע"י מוס' קדושין ל: ד"ה אלן]; ז [ע"י מהר"ם ופרי"ח סי' קג סי"ג ג צ"ד]; ח [וע"י מוס' ע"ז דף לא: ד"ה אמר רב]; ט [ה"ר מהר"ם וע"י שם, פ"י שמשפס צבקר לצב"ר או צבצר קללה תחשב לו לצב"ר רש"ל]